

HIPPOCRATES. 259

tellectus porrigeret fœtidam matulam: similes sunt isti sæpius nominati naturæ ficti ministri, vt per totum scriptum naturali sermone, atque mechanicè demonstraui.

Exitus acta probat.

Cap. 28.

SCiendi desiderio Pharmacopæam Regiam à reformatore ingenti gloriolæ pruritu conscriptam, multisque absurditatibus repletam euolui: promittit Regibus, *sulphur vitrioli narcoticum*, sub titulo, *Laudani sol. 849.* sed de hoc verè dici potest: Rex euasit fati ope, & non vitrioli sulphure narcotice, quod nullibi in toto receptorum volumine reperitur.

Sic etiam Reginis promittit ludum præparatum ad generandum lac, quem nunquam vidit, aut agnouit, hinc vulgo in prouerbium cessit: *mentiris vt medicus.*

Hoc eius sulphur, illiusque ludus præparatus patriam non mutant, neque trans mare currunt, dulce illis natale solum, vbi nata sunt, in cerebro scil. reformatoris ibi perpetuò hærent.

In sumptuosissima appendice

Re-

Regiæ Pharmacopæiæ, splendido
 apparatu decorata: non lego Rege
 digna, nisi meras imposturas, & in
 omnibus ferè compositionibus
Magisterium nostrum solubile: que
 vana ostentatio, vel ipsi Heraclito
 risum mouendo esset, quod ta-
 men nil aliud est, nisi perlæ, & co-
 ralia cum aceto corrosa, vt cuilibet
 pharmaceutices Tyroni satis no-
 tum est.

Ipsus autem deridet, & cachin-
 no excipit *scriptorum longa recep-
 ta, in Append. ad Animaduers.
 fol. 53.* sed quis vnquam vidit, aut
 legit longiora, quam in hac Ap-
 pendice? quis inconcinniora? E-
 xemplum sit illud compositum,
 quod specioso titulo *Pilularum
 Regiarum inscribit fol. 123.*, vbi
 sane opium omnes effectus, quos
 promittit, solum edit, ad quid ergo
 aurum corrosum? cuius simplicis
 nulla est cognatio cum opio, co-
 lumnâ pilularum. De his canit
 Homerus.

Pharmaca mixta, salubria mul-
 ta, & noxia multa.

Profectò congressiones simpli-
 cium, ad ignari lubitum factæ, Re-
 ges infatuant, & exanimant, occa-
 sioque medendi, in momento labilis
 incertis coniecturis præterire fa-
 cit:

HIPPOCRATES. 261

cit: docet Magister 1. Aph. 1.

Vnicum hoc addo: receptorum
combinatores, tanquam sortile-
gos consulo fugiendos, & propel-
lendos, qui suis prodigiosis com-
positionibus de malis nostris ne-
gociantur, & super vitam nostram
mittunt sortes: impossibile est, in-
quam, vel saltem difficile, vt de so-
la vrtica ostendi, aliquid certi sta-
tuere posse, nisi sola opinione,
planeque ignoratur, quodnam in-
ter tot remedia proficuum fuerit.

Quotiescunque autem singulae
res intentum non habent, tunc ni-
mirum compositione indigent, vt
de potionibus vulnerariis, de tin-
cturis, & atramentis, luculenter
demonstravi, & adhuc vnico ex-
emplo ostendam.

Sit salviae succi pars vna, vi-
trioli martis pars media, haec ambo
commista, subito nigricant: alcali
enim occultum salviae, vitrioli aci-
dum absorbet: post horam acidum
minerale, & nobilius superat debi-
le alcali vegetabile, & compositum
viridescit, cui adde adhuc tres par-
tes vitrioli, tunc non induit ni-
grum colorem (vt ratio suaderet)
sed alcali se associat volatili acido,
& vitriolum in ocrum vertit, sicut
contingit, quando spiritus subtilis

ab

ab aere consumitur, & deficiunt: verum quò digredior, quum scia, ferendum esse, quod mutari nequit.

Reformator tamen assidue huiusmodi composita cum suauitate commendat: *in Append. fol. 28.*, felices sanè essent Medici, & aegroti, inquit, si similia medicamenta illis suppeterent, quæ verè REGIA sunt, & tam exiguo pretio, ut etiam in pauperum vsus dispensari &c.

*Aqua An-
taapoplecti-
ca minera-
lis.*

Eia, age quidni? perspicuum, rarissimum, & inauditum imposturæ exemplum sit, AQVA AN-TAPOLECTICA, quam ipsis Regibus, & Regiæ Aulæ Magnatibus, vnicè præscribit (minimè autem ciuibus Augustanis concedit) & cognomine MINERALIS appellat, quam tamen nil nisi acetum adaequatum, & nequidquam de aliqua minera continere: sic probò.

Cremorem Tartari, & antimonij mineram per retortam, igne moderato distillat, moderatus autem ignis ex hoc composito, tartari solum phlegma educere potest, eò quod antimonij aciditas, in eius sulphure consistit, ut cap. suo ostendi: hoc sulphur ab acido tartari,

HIPPOCRATES. 263

tari, neque via humida, neque sicca, vlllo modo dissoluitur, sin verò vtgeatur paulo fortiore igne, nil aliud, quam flores inde colliges: quicquid ergo ex hoc composito stillat, nil aliud quam phlegma tartari est: *huius accipe uncias sex.*

Spiritus veneris (quem præcedente capite, & in Clavi viginti Argumentis, merum acetum distillatum esse, ostendi) *uncias tres.*

Spiritus saturni ardentis (hunc non solum cap. 17. sed etiam cap. 10. aceti inflammabilem, pinguedinem esse, luce clarius demonstraui) *unciam vnā semis.*

Spiritus vitrioli volatilis sulphurei, ab acido suo spiritu rectificari, id est separati ab aciditate (est ergo vitrioli phlegma factorem sulphuris habens) *uncias tres.*

Miseri, atque vsui adhiberi, iubet Endymion.

Totam hanc sumptuosam Regibus solis adscriptam compositionem nil aliud esse, quam acetum adaquatum, adeoque meram imposturam, patet per examen; nihilominus tamen Regibus agris admodum profaturam subscribit magnificus dominus Decanus, in censura.

Hac ex aqua, similibusque ridiculis

culis compositionibus elucet, re-
 formatoris Augustanae Pharma-
 copœæ mira simplicitas, & in me-
 dicina execranda credulitas: quic-
 quid enim rudes, & ignavi socii in-
 susurrarunt scribæ, illud exem-
 plo pro raro, & arcano remedio
 amplexus est, & exinde Regium
 scilicet opus ineptiarum plenum
 compilavit. Apparet hinc, homi-
 nem non ex malitia, sed ex mera
 ignorantia, & inscitia, innumera-
 biles errores scripsisse, quare po-
 tius est commiseratione, quam re-
 prehensione dignus.

*At incluta illa medica faculta-
 tis Viennensis membra, que ab
 initio ad finem (idest omnia) stu-
 diosè perlegerunt, ut testatur vlti-
 mæ editionis censura: Hæc in-
 quam muliebria membra, si lectu-
 ram, seu textum intellexissent, non
 se tam turpiter, & euiratè gessis-
 sent: se doctores, & artis professo-
 res fingunt, attamen præter ca-
 lumnias sese mundo inertes, atque
 nil scientes manifestant, ad practi-
 cam itaque accedunt, sicut asinus
 ad fœnum, nesciens ad quid ro-
 strum porrigat, nisi quantum sen-
 sus exteriores, sine intellectu per-
 visum, & gustum ad pabulum de-
 ducunt. Hæc inquam immania,
 laxa-*

HIPPOCRATES. 265

laxaque membra incudi sunt reddenda, Horatij suasu, aut ad pontem asininum ableganda.

Quare ad vos me conuerto, ingenii pharmacopæi, vt iudicetis, & calculū faciatis, vtrum huiusmodi sumptuosa inutilia, laboriosaque opera, ex mero aceto composita sint in officinis præparanda, & permittenda? & vtrum huiusmodi imposturæ Regibus, vel magnatibus, sed an ne pauperibus quidem sint præscribendæ? si enim vasa, instrumenta, artisque requisita cum tēpore supputetis, & nil aliud quā acetum lucramini, vbinam quæso, reperitur pauper (vt ait) qui huiusmodi sūptus pro recccto, & pretio aucto aceto sit impēdendo? Nōne præstat, tam Regi, quam pauperi in hoc casu, quem Deus auertat, obulum aceti vulgaris, quam hoc reccctum artificiatum, & magni pendens? sin vero exiguo pretio hæc, & similia absurda composita dispensabitis.

Tunc labor est in damno, crescitque mortalis egestas.

Sed si crassis, vanisque opinionibus, à reformatore hinc indè commissis, diutius immorari vellem, numerus dicendorum nimis cresceret, quod non solum expertus

M est

*Lucas Schro-
ckius resti-
tuit Augu-
stanam
Pharmac.*

est eximius, & eruditissimus D.D. Lucas Schrockius, qui in examine animaduersionum, in pristinam dignitatem fraudatam Augustanam Pharmacopæam, non sine magno labore, & industria restituit, sed etiam ex primo syrupo, satis manifestum fiet. Hic ut, & reliqui fuere ab antiquitate inuenti, ut cuique indiuiduo propinari possent, & etiam ad promptitudinem, & compendium officinæ, sed cum perquam plurimi odores, præsertim spicæ, & rosæ (rosæ odor assumptus iugulauit virum nobilem Romæ, febre tertiana intermittente, laborantem, eaque non periculosa: citat Sennertus noster, de indicatis lib. 5. par. 2. sect. 1. cap. 6. ex Horatio Eugenio) ægrè concoquant, neque sine stomachi subuersione, & eructatione perferant, imò digestionem reluctentur, ut apparet in cibus nimio aromate conditis, qui stomachi fermentum pessundant, hinc cibum simplicem saluberrimum laudarunt veteres. Hanc ob causam, etiam pro hoc syrupo Absinthium ponticum, ut minus odorum elegerunt, atque simul cum spica, & rosa, in vino veteri coxerunt, ut vnâ cum vini spiritu, cui odor facilimè associa-

tur,

*Hominibus
utilissimus
simplex: acer-
uatio saporum
pestifera. Plin.
lib. 11. c. 53
5.*

HIPPOCRATES. 267

tur, penitus abscederet, quod probat succi cydoniorum additio: nisi enim hæc veterum intentio fuisset, huius syrupi loco, in usum vocassent cydoniten, & absynthiten, ut in Dioscoride videre est lib. 5. cap. 49. Remanens cum saccharo a cano situ defendebant, & in syrupum inspissabant.

Sic quoque diuersa vina simul commixta, & potata, ut in sumptucis conuiujs fieri solet, non solum Rectori (quem cap. 15 in ore ventriculi sedentem *ex Hippoc. de humoribus* ostendi) magnum laborem, & molestiam adferunt eorum vnione, sed insuper inebriant facillimè, & ut furiosa nonnunquam in delicatulis, & inassuetis per vomitum reiiciuntur: cum verò earundem vuarum succi multifformes, & varij, per fermentationem cuniuntur, tunc ex diuersis rectoribus fit vnicus salubris & stomachum non lædens potus: quæ admodum ex diuersis simplicibus, per fermentationem cunitis, fit Theriaca, cui vnicus Rector prædominatur, & ideo ab Auicenna eius virtus in decuplo augeri testatur.

Cum autem instituti mei non sit hic ut dici solet, lapillum in lit-

M 2 to-

*Observa-
uit idem
Ioan: Boc-
catus 7.
Novell. 2.
fabula*

*Absit, quod
nesciã, rem
ignotam in
usus proximi
demonstratam
calumniare*

tore maris ostendere, ubi numerum infinitum esse constat præcipue, cum hoc scribendi generaturæ, & genio repugnet, me tædet nugis diutius immorari, quapropter calamum iam repono.

Habes lector vetustissimæ Hippocraticæ medicinæ fundamenta, quæ scintillæ dicerentur, calumnijs, falsisque receptulis, & imposturis destruere tentarunt, quorum stupiditatem nullus sanare potest, cum eò arrogantia, & inscitia peruenissent, ut se Hippocratem superasse scriptitarunt: respondere illis ad eò erat superfluum, ac si quis asino fabulam narraret: *Auctore Galen. lib. 2. Nat. facul. cap. 10.* Quare nullum his calumniantibus responsum præbendum esse, ait magister lib. de arte; qui turpe esse retur sine ullo profectu, multa verba facere, & maxime apud stultum vulgus, apud quod, & ipse Hippoc. ignarus fuit habitus, ut *lib. 1. de Articul. tex. 3.* sibi accidisse fateri non erubescit.

In acido habitat specificus Rector qui informat alcali

Antiquissimam hanc naturalem scientiam, in omni re simillimam, comprehendit *magister de dieta*, his verbis: *semina te il. ducere materiam, quo volunt, nos autem pro maiore lumine, acidum*
in-

HIPPOCRATES. 269

informare alcali expressimus. His, inquam, paucis vetustissima medicinae Antiquissima fundamenta, si me intellexistis absoluta concordantia, similitudine perpetua, & immutabili, ex naturæ decreto, & Hippocrate meo, harmonica, & mechanica ratione, summa necessitate inter se conuenire debere, ostendi.

Hunc naturæ, & artis consensum, cum olim simiolus, fictusque noster amicus ab exemplis capere, neque percipere potuisset, insurgit vnâ cum putidula societate, & instar canis rabidi inuadit, mordet calumniatur, seseque alijs longe antepone, vt per totum scriptum, ineptissimè approbatum apparet: sic quælibet auis, iuxta modulamen rostri sui cantat, secundum illud *Terentii in Adelfis act. 1. scen. 2.* Homine imperito nunquam quicquam iniustius, qui nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

*Quo fugiã
linguas vt
effugiam?
Attamen
caballus ge
nerosus non
curat latra
tus inse
quentis ca
telli.*

FINIS PRIMÆ PARTIS.

Ostende meliora si potes, & tunc carpe mea, tibi que gratias habeo.